

Кропивницький фаховий коледж харчування та торгівлі

ЗАТВЕРДЖЕНО

на засіданні циклової комісії
товарознавства та підприємництва
протокол № 1 від 30 серпня 2024 р.
Голова циклової комісії

Наталія ГРІН

(підпис)

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ОК 5 ОСНОВИ ЕКОНОМІЧНОЇ ТЕОРІЇ

Галузь знань	07 Управління та адміністрування
Спеціальність	071 «Облік і оподаткування»
Освітньо-професійна програма	«Облік і оподаткування»
Рівень освіти	Фахова передвища освіта
Освітньо-професійний ступінь	Фаховий молодший бакалавр з обліку і оподаткування
Статус навчальної дисципліни	Обов'язкова
Форма навчання	Денна
Семестр	БСО – 2 семестр
Обсяг дисципліни (кредити ЄКТС/загальна кількість годин)	2/60
Мова викладання	Українська
Розробник	Ірина УШАКОВА-КИРПАЧ, к.е.н., спеціаліст вищої кваліфікаційної категорії, викладач економічних дисциплін
Предмет вивчення навчальної дисципліни	Предметом вивчення навчальної дисципліни є методичні та практичні аспекти розвитку економічних систем, діяльності економічних суб'єктів, спрямованої на ефективне господарювання в умовах обмежених ресурсів з метою задоволення своїх безмежних потреб
Мета навчальної дисципліни	Метою викладання навчальної дисципліни «Основи економічної теорії» є формування здатності самостійно оцінювати закономірності та тенденції функціонування економіки, розвитку навичок раціональної економічної поведінки учасника ринку
Компетентності, заплановані знання та вміння	Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування та розвиток у студентів компетентностей та програмних результатів навчання відповідно до освітньо-професійної програми «Облік і оподаткування», а саме: ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця в загальній системі знань про природу і суспільство та в розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

	<p>У результаті вивчення дисципліни, здобувачі повинні:</p> <p>знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> - економічні категорії, поняття, терміни та визначення; - сутність, структуру та типи економічних систем; - сутність, фактори та закони дії попиту й пропозиції; - зміст економічних законів, закономірності розвитку та функціонування економічних систем; - механізм впливу реклами на поведінку споживачів; - типи, види і форми конкуренції; - основні макроекономічні індикатори соціально-економічного розвитку суспільства. <p>уміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - досліджувати основні напрямки, методи та інструменти державного регулювання економіки; - визначати роль власності в економічній системі суспільства, розрізняти її економічний та юридичний змісти; - аналізувати механізм прийняття колективних рішень у сфері виробництва суспільних благ; - виявляти специфіку формування різних станів ринкової кон'юнктури; - аналізувати різні співвідношення ринку та держави в координації діяльності економічних суб'єктів; - розрізняти ринкові структури з огляду на ступінь ринкової влади.
Заплановані результати навчання	<p>Програмні результати навчання:</p> <p>РН 1. Знати економічні категорії та закони для розуміння зв'язків, що існують між процесами та явищами в різних економічних системах.</p>
Зміст дисципліни	<p style="text-align: center;">Програма навчальної дисципліни Модуль I. Загальні основи економічної теорії</p> <p style="text-align: center;">Тема 1. Зміст та завдання економічної теорії. Основи економічних явищ та процесів</p> <p>Завдання економічної науки та її значення в житті суспільства і людини. Економіка як сфера життєдіяльності людей і об'єкт економічного дослідження. Предмет економічної науки. Економічні закони, їх використання. Функції економічної науки. Позитивна та нормативна економіка. Зв'язки економічної науки з іншими науками. Зміст основних економічних явищ та процесів: виробництва, ресурсів виробництва, факторів виробництва. Продукт (результат) виробництва: його структура та призначення. Економічна ефективність: зміст та способи оцінювання. Споживання: зміст, організаційні форми. Розподіл та обмін: зміст, основні форми, структура та інфраструктура.</p> <p style="text-align: center;">Тема 2. Економічні потреби та економічні інтереси. Споживач в економіці</p> <p>Економічні потреби суспільства, їх сутність і класифікація. Споживач як основний суб'єкт сучасної економіки. Потреби споживача: зміст та класифікації. Споживчі блага як засіб задоволення потреб. Структура споживчих благ. Граничне споживче благо і гранична корисність. Закон спадної граничної корисності. Бюджет споживача. Ознаки раціонального споживача. Закон (правило) оптимального вибору споживача. Поєднання економічних інтересів окремих осіб, колективів та держави</p> <p style="text-align: center;">Тема 3. Проблема обмеженості ресурсів та вибору виробника</p> <p>Прояви обмеженості виробничих ресурсів. Відтворювані та невідтворювані ресурси. Виробничі можливості. Альтернативні</p>

варіанти використання ресурсів. Крива виробничих можливостей. Альтернативна вартість. Закон спадної продуктивності факторів (ресурсів) виробництва. Раціональне використання виробничих ресурсів в Україні.

Тема 4. Економічні відносини власності

Економічний зміст відносин власності. Об'єкти власності. Домінуючий об'єкт власності. Суб'єкти та об'єкти власності. Типи, форми і види власності. Реалізація прав власності. Тенденції розвитку відносин власності у розвинутих демократичних країнах. Реформування відносин власності в Україні. Роль приватизації та націоналізації об'єктів власності.

Модуль II. Фундаментальні процеси та явища ринкової економіки

Тема 5. Ринкове вирішення основних проблем економіки

Особливості розв'язання основних проблем економіки в умовах ринку. Явище «голосування грошима» у ринковому вирішенні питання «що виробляти». Конкуренція виробників і мінімізація витрат у вирішенні питання «як виробляти». Доходи споживачів як чинник у вирішенні питання «для кого виробляти». Сутність ринкового саморегулювання: принцип «прихованої руки» ринку. Зміст ринкової конкуренції та її роль в організації ринкової економіки. Принципові відмінності досконалої (повної) конкуренції від інших форм організації ринку. Монополістична конкуренція та монополія. Чому уряд підтримує конкуренцію.

Тема 6. Гроші в ринковій економіці

Сутність грошей. Зміст функцій грошей як засобу обігу, платежу, міри вартості та засобу нагромадження. Види грошей за матеріальними носіями: монети, паперові, чек, вексель, кредитна картка. Готівкові та депозитні гроші. Сучасні електронні гроші. Форми міжнародних грошей. Грошова маса та її показники. Суспільна корисність та купівельна спроможність грошей. Чинники, що визначають купівельну спроможність грошей. Стійкість національних грошей та курс національної валюти. Суть, причини, види і соціально-економічні наслідки інфляції. Гроші та грошова реформа в Україні.

Тема 7. Основні параметри ринку

Ціна (цінність), витрати (вартість) та корисність товару. Ціна як результат ринкової взаємодії виробників та споживачів. Ринковий попит: зміст, функція попиту від ціни. Ефект доходу та заміщення. Крива індивідуального попиту. Ринкова пропозиція: зміст, функція пропозиції від ціни. Ефект перерозподілу та залучення гірших ресурсів. Крива індивідуальної пропозиції. Нецінові чинники попиту та пропозиції. Ціна ринкової рівноваги. Зміст, графічне відображення. Роль рівноважної ціни у ринковому саморегулюванні. Неринкове ціноутворення: чому та у який спосіб уряди країн регулюють ціни на деякі товари.

Тема 8. Еластичність попиту і пропозиції

Економічний зміст явища еластичності попиту за ціною. Особливості розрахунку показника еластичності попиту. Чинники, що впливають на еластичність попиту за ціною. Економічний зміст явища еластичності пропозиції за ціною. Особливості розрахунку показника еластичності пропозиції. Чинники еластичності пропозиції. Врахування еластичності при ціноутворенні, формуванні податкової системи та організації торговельних відносин з іншими країнами

Тема 9. Ринкова структура: особливості різних ринків

Ринок товарів та послуг. Суб'єкти ринку та його організація. Форми сучасної торгівлі. Особливості електронної торгівлі. Ринки

	<p>виробничих ресурсів: праці, капіталів, землі. Спільні ознаки та особливості. Ринок праці: працівник та роботодавець як суб'єкти ринку. Їх права та зобов'язання. Ринок капіталу. Покупці та продавці кредитних ресурсів. Ринок землі. Власники та орендарі (покупці) земельних ресурсів. Чинники попиту на землю та її пропозиції. Державне регулювання ринку праці, капіталів та землі. Ринок інформації як виробничого ресурсу. Права та зобов'язання виробників і споживачів інформаційних ресурсів.</p> <p>Тема 10. Доходи у ринковій економіці</p> <p>Закон ринкового формування доходів. Рента – дохід власника земельних ресурсів. Види ренти. Ціна землі. Заробітна плата як дохід найманого працівника. Диференціація заробітної плати. Роль уряду та профспілок у формуванні заробітної плати. Мінімальна заробітна плата та прожитковий мінімум. Типові системи заробітної плати. Номінальна та реальна заробітна плата. Дохід від інвестицій на ринку фізичного капіталу. Нерівність у розподілі доходів: зміст, наслідки та способи вимірювання.</p> <p>Тема 11. Ринкова інфраструктура: біржі, банки, страхові компанії інші ринкові посередники</p> <p>Товарні біржі у функціонуванні ринку товарів та виробничих ресурсів. Операції та організація товарної біржі. Роль уряду у її функціонуванні. Фондова біржа у функціонуванні ринку капіталів та ринку цінних паперів. Операції фондової біржі. Банки у функціонуванні ринку капіталів. Основні операції та послуги банків. Інші фінансово-кредитні посередники – страхові компанії, трасти, інвестиційні фонди – у функціонуванні ринку капіталів. Служби зайнятості та працевлаштування у функціонуванні ринку праці. Державні та недержавні служби (агенції) на ринку праці. Ринкова інфраструктура сучасної України.</p>																								
Міждисциплінарні зв'язки	«Математика», «Інформатика (інформатика та комп'ютерні технології)», «Статистика», «Фінансово-грошова система», «Економіка підприємства»																								
Система оцінювання	<p style="text-align: center;">Шкала оцінювання: національна та ЄКТС</p> <table border="1" data-bbox="496 1305 1505 1778"> <thead> <tr> <th data-bbox="496 1305 783 1417">Сума балів за всі види навчальної діяльності</th> <th data-bbox="783 1305 975 1417">Оцінка ECTS</th> <th data-bbox="975 1305 1505 1417">Оцінка за національною шкалою</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td data-bbox="496 1417 783 1458">90-100</td> <td data-bbox="783 1417 975 1458">A</td> <td data-bbox="975 1417 1505 1458">відмінно</td> </tr> <tr> <td data-bbox="496 1458 783 1498">82-89</td> <td data-bbox="783 1458 975 1498">B</td> <td data-bbox="975 1458 1505 1498" rowspan="2">добре</td> </tr> <tr> <td data-bbox="496 1498 783 1538">75-81</td> <td data-bbox="783 1498 975 1538">C</td> </tr> <tr> <td data-bbox="496 1538 783 1579">68-74</td> <td data-bbox="783 1538 975 1579">D</td> <td data-bbox="975 1538 1505 1579" rowspan="2">задовільно</td> </tr> <tr> <td data-bbox="496 1579 783 1619">60-67</td> <td data-bbox="783 1579 975 1619">E</td> </tr> <tr> <td data-bbox="496 1619 783 1704">35-59</td> <td data-bbox="783 1619 975 1704">FX</td> <td data-bbox="975 1619 1505 1704">незадовільно з можливістю повторного складання</td> </tr> <tr> <td data-bbox="496 1704 783 1778">1-34</td> <td data-bbox="783 1704 975 1778">F</td> <td data-bbox="975 1704 1505 1778">незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни</td> </tr> </tbody> </table>			Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	90-100	A	відмінно	82-89	B	добре	75-81	C	68-74	D	задовільно	60-67	E	35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни
Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою																							
90-100	A	відмінно																							
82-89	B	добре																							
75-81	C																								
68-74	D	задовільно																							
60-67	E																								
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання																							
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни																							
Інформаційне забезпечення	<p><i>Базова література</i></p> <ol style="list-style-type: none"> Економіка (профільний рівень): підруч. для 11 кл. закл. загал. серед. освіти / Л. П. Крупська, І. Є. Тимченко, Т. І. Чорна. Х.: Вид-во «Ранок», 2019. 256 с. Економікс. Частина 1: Вступ до економікса. Мікроекономіка: Навчальний посібник [Електронне видання]/ О.В. Баула, Т.М. Вісіна, О.М. Лютак та ін. Луцьк: СПД Гадяк Жанна Володимирівна, друкарня «Волиньполіграф», 2021. 307 с. Економіка: теорія і практика. Підручник/ Галушка З.І., Поченчук 																								

Г.М. Чернівці: Чернів. нац. ун-т, 2020. 232 с.

4. Економіка і бізнес: підручник / За ред. д.е.н., проф. Л.Г.Мельника, д.е.н., проф. О.І. Карінцевої. Суми: Університетська книга, 2021. 316с.

5. Економічна теорія: навч. посібник. Укл: М.І. Колосінська, С.І.Белей, С.В. Бойда. Чернівці: Чернівець. нац. унів-т., 2021. 200 с.

6. Економічна теорія: навч. посібник для студентів спеціальностей 051 Економіка, 071 Облік і оподаткування, 073 Менеджмент, 075 Маркетинг, 076 Підприємство, торгівля та біржова діяльність / За ред. С.І. Архієреєва. Х.: НТУ «ХП», 2020. 230 с.

7. Основи економічної теорії: підручник/ Т.М. Камінська. К.: Медицина, 2018. 232 с.

8. Основи економічної науки / Н. Мацелюх, О. Розум, І.Максименко, М.Теліщук. К.: ЦУЛ, 2019. 324 с.

Допоміжна література

1. Макконелл К., Брю С., Флінн Ш.М. Економікс: принципи, проблеми, політика». К.: Знання, 2019. 1026 с.

2. Економічна теорія: підручник. / Горлач М.І., Соколов М.О., Кримов М.І., Лисенко С.Ф. К.: ЦУЛ, 2019. 532 с.

3. Касьяненко Л. М. Економічна теорія: навч. посіб. К.: ЦУЛ, 2019. 224 с.

4. Аналітична економіка. Макроекономіка і мікроекономіка. Підручник у 2 книгах/ С. Панчишин, П. Островерх, І. Грабінська. Львів: Апріорі, 2019. 647 с.

5. Економічна теорія: підручник/ М. Соколов, М. Горлач, В.Гущенко та ін. К.: Центр навчальної літератури, 2019. 532 с.

6. Мацелюх Н. П., Максименко І. А., Теліщук М. М. Економічна теорія (політекономія, мікроекономіка, макроекономіка): навч. посіб. Ірпінь: Університет ДФС України, 2018. 456 с.

7. Семененко В.М. Економічна теорія. Політекономія: навч. посіб. 2-ге вид. К.: ЦУЛ, 2019. 426 с.

8. Аналітична економіка. Макроекономіка і мікроекономіка. Підручник у 2 книгах/ С. Панчишин, П. Островерх, І. Грабінська. Львів: Апріорі, 2019. 647 с.

Нормативно-правова:

1. Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю: Закон України № 2275-VIII від 06.02.2018 Дата оновлення: 08.03.2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2275-19#Text> (дата звернення: 24.08.2024)

2. Про оплату праці: Закон України № 108/95-ВР від 24.03.1995. Дата оновлення: 24.08.2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/108/95-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 24.08.2024)

3. Про захист від недобросовісної конкуренції: Закон України №236/96-ВР від 07.06.1996. Дата оновлення: 16.10.2010. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/236/96-%D0%B2%D1%80> (дата звернення: 24.08.2024)

Інформаційні ресурси

1. Електронні підручники і посібники. URL: <http://nmcbook.com.ua/>

2. Законодавство України: Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/>

3. Сайт Міністерства економіки України. URL: <https://www.me.gov.ua/>